консультацияны есепке алу журналы

Психологиялық кеңес беруде талап етілетін қағидалар:

1) кәсіптік әдепті сақтауды;
2) баланың жеке басына эмпатия және құрмет көрсетуді;
3) білім алушы мен тәрбиеленушінің жеке және жас ерекшеліктерін;
4) психологиялық және педагогикалық білімді интеграциялауды;
5) баланың құқықтары мен мүдделерін сақтай отырып, ақпараттың құпиялылығын;
6) білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің, педагогтердің денсаулығына, ар-намысы мен қадір-қасиетіне зиян келтіру мүмкіндігін болғызбауды;

Психологиялық кеңес берудің мақсаты мен міндеттері:

Маман психологтың адамдарға психологиялық көмек беруімен байланысты, яғни олар қажет жағдайда ақыл кеңес немесе ұсыныс береді. Бұндай кеңестер психологтар тарапынан алдын ала зерттеген тақырып бойынша әңгіме өткізу немесе туындаған мәселелерді бұрынғы тәжірбиелер арқылы шешу арқылы жүзеге асады. Мұндай әңгімелесулер әдетте арнайы белгіленген орында келісілген уақытта өткізіледі. Әңгіме уақытында кедергі болатын жағдайларға жол берілмеуі керек.

Психологтың кеңес беру сеансы клиентпен жеке әңгімесі ретінде 10 минуттан 2 сағатка дейін созылуы мүмкін. Осы әңгімелесу кезінде клиент психологқа өзі туралы, басында туындап отырған мәселесі жайында әңгіме қозғайды. Ал психолог болса әңгімені мұқият тыңдап, түйінді мәселелерді шешудің жолын қарастырады. Кеңес кезінде клиенттің жеке тұлға ретінде қасиеттері бағаланады.Бағаланып қана қоймай, клиентке ғылыми анықтама беріледі. Сөйте келе психолог оның басындағы ірілі ұсақты мәселелерді шешуді жан жақты қарастырып, оның ішіндегі ең маңыздысын таңдайды.

Әдетте клиенттің мәселесін психолог кеңесші өзі жүріп шешіп бермейді. Біз сөз етіп отырған кеңес психолог кеңесшінің ұсыныстары мен ақыл кеңесі негізінде клиенттің мәселесін шешуге көмектесуді көздейді.

Психологиялық кеңес берудің мақсаты мен міндеттерін, біз жұмыс жасағымыз келетін психологиялық кеңес беруге деген бағытқа байланысты әртүрлі анықтауға болады.

Ю.Е. Алешина (1994)[1] психологиялық кеңес берудің негізгі мақсатын психологиялық көмек көрсету ретінде анықтайды, яғни психологпен әңгімелесу адамға оның қиындықтарын шешуге және айналасындағы адамдармен өзара қарым-қатынастарды дұрыстауға көмектесуі тиіс. Осы мақсатқа байланысты келесідей *міндеттер* анықталады:

1. Клиентті тыңдау, оның нәтижесінде клиенттің өзі туралы және өз жағдайы жайлы түсінігі кеңейіп, ойлануға себеп пайда болуы қажет.
2. Клиенттің эмоциялық күйін жеңілдету, яғни кеңес беруші-психологтың жұмысының арқасында клиент жеңілденіп қалуы тиіс.
3. Клиенттің өзімен болып жатқан жағдайларға жауапкершілікті өз мойнына алуы.

Кеңес беру барысында клиенттің локус шағымдары оның өзіне аударылуы керек, адам болып жатқан жағдайларға өзінің жауапты екендігін және өз кінәсін сезінуі тиіс, тек сонда ғана ол шын мәнісінде де өзгеруге және жағдайды өзгертуге тырысатын болады, олай болмаған жағдайда ол тек айналасындағылардың көмегін және олардың тарапынан болатын өзгерістерді күтетін болады. Минимум-бағдарлама бұл жерде – клиентке оның мәселелерінің және адамдармен қарым-қатынастарының осындай күрделі, әрі жағымсыз сипатқа ие екендігіне біршама өзінің әсер еткендігін көрсету.

Түптеп келгенде психолог кеңесші өз клиентінің ақыл кеңесін қалай қабылдап, оны қалай жүзеге асырғанын есепке алмайды. Яғни, психолог кеңес береді, ал клиент оны қалай жүзеге асырсада өз еркінде. Кеңесші өз ақылының немесе түйінінің дұрыстығына ғана жауап береді.Ал психологиялық терапияда психолог клиенттің іс әрекетіне жауап беруі тиіс. Өйткені бұл жерде басты басымдылық психологтың өзіне тікелей байланысты.

Кеңес берудің төмендегідей *мақсаттары* айқындалды:

1. Клиенттің басында туындаған мәселені шешуге тез арада көмек көрсету. Кейбір адамдарда мынандай жағдай туындайды: клиенттің өзі оған көп уақыт жібергісі келмейтін, бірақ ол мәселені тез арада шешу керек болады. Мұндай жағдайлар кейінге қалдыруға болмайтын жағдайлар. Мәселелерді тез арада шешу үшін психолог кеңесшінің көмегіне жүгіну- таптырмайтын жол. Мысалы,ата -ана мен бала арасында түсініспеушілік туындап, ол баланың ақыл ойы мен психикасына нұқсан келтіретіндей мәселе болса, жұмысшы мен басшының арасында келіспеушілік болса, жұбайлар

Психологиялық кеңес бұл психологтың адам табиғатын көп жылдар бойы зерттеу нәтижесінде жасаған қорытындысы. Яғни, әр бір толыққанды тұлға өз басындағы туындаған мәселені шешуге шамасы жетеді, тек оған дер кезінде дұрыс бағыт бағдар көрсету керек. Міне, психолог кеңесшінің ең басты мақсаты осы.

Кеңес кезінде психолог арнайы әдіс тәсілдер қолданады. Бұл тәсілдер барынша қысқа мерзімде клиенттің мәселесін шешуді көздеуі керек. Сондай-ақ, психологтың шешімі клиентке әрі түсінікті әрі ыңғайлы болғаны дұрыс. Психологтың кеңесі клиентпен бір екі рет өткізумен шектеліп қалмайды. Көп жағдайда ұзақ мерзімді кеңес беру әдісі қолданылып, үш немесе оданда көп кездесу ұйымдастырады. Мұндай кездесу ұйымдастырудың қажеттілігі төмендегі жағдайларға байланысты.

Клиенттің басына түсіп отырған мәселесі қиын болған жағдайда, оны бір екі кездесуде түбегейлі шешу мүмкін емес.

Берілген кеңес клиенттің мәселесін түбегейлі шеше алмаған жағдайда, кеңесшінің қосымша көмегі қажет болады.

Кәсіби психологтар - алдына келген клиентті таңдамайды. Мейлі ол қандай мақсатпен келсе де әңгімесін мұқият тыңдап, дұрыс көзқараспен, адамгершілік қасиетпен қарсы алуы керек. Бұл тек психологтың беделін жоғалтпау үшін ғана керек емес, ол сондай-ақ кәсіби психолог маман ретінде алдына келген адамның барлығына көмек қолын созуға міндетті. Тіпті, алдына келген клиент дөрекілікке барса да психолог өз жұмысын кәсіби біліктілігіне сүйене отырып, дұрыс атқаруы керек. Психологиялық кеңес беру басқада психологиялық практикалық көмек көрсетуден мынадай белгілермен ерекшеленеді.Мысалы, жекелеген және топтық психотерапиядан ерекшелігі, психологиялық кеңес беру қысқа мерзім ішінде психолог пен клиенттің қарым қатынасы негізінде өрбиді. Әртүрлі жекелеген және топтық психологиялық терапия клиентпен ұзақ мерзімде апталап, айлап, тіпті жылдап кең көлемде зерттеу нәтежиесінде жүзеге асады. Психотерапияда басты рөлді клиенттің мәселеден арылуында психолог атқарады. Ал клинет болса, жәй ғана психологтың іс әрекетіне көзқарасын білдіреді. Ал психологиялық кеңес беруде іс әрекет басқаша жүзеге асады, бұл жерде психолог кеңесші клиентке ақыл кеңес ғана береді. Ал оны жүзеге асыру клиентке байланысты. Іс-әрекеттің қандай да бір түрінде саналы түрде алға қарай жылжу үшін алдын-ала өз мақсатыңды анықтап алу қажет, одан кейін біртіндеп жүзеге асырылуы қалаған мақсатқа жеткізетін міндеттерді айқындап, сол іс-әрекетті жоспарлау қажет. Бұл психологиялық кеңес беру үшін де дұрыс.

арасындағы жарастыққа нұқсан келіп жатса, психолог кеңесшінің ақыл кеңесі мұндай мәселелерден жол тауып шығудың бірден бір жолы.

2. Клиентке көмек керек болып, бірақ ол ондай мәселелерді өзі ешкімнің араласуынсыз шеше алатын жағдайда тұрса. Мұндай жағдайға әсіресе белгілі бір тәртіпке бағынып қалған адамдар түседі.

3. Клиентке уақытша көмек көрсету. Клиент психологтың көмегіне зәру бола тұра, психолог кеңесші оған әр уақытта қысқа мерзім ішінде кеңес беріп отырады. Себебі, ауытқымалы адамдар өзіне керексіз теріс ақпараттарды жинағыш келеді.

4. Клиент өз мәселесін шешудің жолын өзі тауып тұрса. Бірақ әлі де болса өз шешіміне сенімсіз, әлде бір кедергілер бар.Психолог кеңесші осы кедергілерді жеңуге көмектеседі.

5. Клиентке ақыл кеңес беруден басқа ешқандай жол қалмаған жағдайда көмек керек.

6. Психологиялық кеңес басқа бір шешуші факторлардың орнына қолданбай, дәл осы уақытта психологиялық кеңестің маңыздылығын түсінген жағдайда.

7. Кей кезде клиенттің мәселесін шешуге психологтың кеңесі дәрменсіз болып қалады. Мұндай жағдайда психолог кеңесші ең құрығанда өз клиентін сенімнен айырмауға күш салу керек .

Осы және басқада мәселелерді шешуде психологиялық кеңес мынандай *маңызды жағдайларды* шешеді:

1. Клиенттің бетпе бет келіп отырған ең басты мәселесін анықтау.
2. Клиентті мәселесінің қаншалықты түйінді екені жөнінде ақпараттандыру.
3. Клиент психологтың кеңесі арқылы өз мәселесін түбегейлі шеше ала ма, жоқ па деген сұраққа жауап іздеу .
4. Клиенттің мәселесін шешуде әрі анық, әрі түсінікті түрде бағыт көрсету.
5. Клиенттің өз мәселесін психолог көрсеткен жолмен шешуге кіріскен жағдайда да , кеңесші қосымша кеңестермен демеп отыру .
6. Клиенттің жаңадан туындап келе жатқан мәселесін дер кезінде байқауға үйрету.
7. Клиентке өмірлік қарапайым психологиялық білім беру.

Енді осы мәселелерге жеке жеке тоқталайық. Клиенттің басындағы мәселені анықтау үшін психолог клиенттің әңгімесін мұқият тыңдап, оның әрбір қимыл қозғалысын қалт жібермей қарап отыру арқылы мұндай мәселеге

аймағын біржақты көрсету қиын. Сондықтан, психологиялық білім қолданылатын кез-келген салада кеңес беру жұмысы осы қызметті ұйымдастыру формаларының бір түрі ретінде саналады.

Кеңес беру жұмысының өзі бірнеше бағытта болуы мүмкін: кәсіби кеңес беру, басшыларға кеңес беру, мектеп жасындағы балаларға кеңес беру және т.б.Білім беру жүйесінде және әлеуметтік ортада психологиялық кеңес берудің ең көп қолданылатын саласы мектеп оқушыларына және олардың ата-аналарына, әркімнің өзінің жеке тұлғалық және отбасылық мәселесімен келетіндерге психологиялық көмек көрсету болып отыр. Бұл сала бастауыш мектеп оқушыларының адаптациядан өтуі, жеткіншектер мәселелері, балалармен олардың ата-аналарына кеңес беру, жас жұбайлармен жүргізілетін жұмыс, некеге дейінгі кезеңде үйленейін деп жүген жастарға кеңес беру, отбасын бұзып ажырасушыларға психологиялық көмек сияқты көптеген жеке бағыттардан тұрады.

Сонымен, психологиялық көмек берудің *негізгі мақсаты* – психологиялық көмек көрсету қажеттілігі даусыз екенін дәлелдеп беру, яғни клиентпен әңгімелесу арқылы кеңес сұрап келген адамға мәселелерін шешуге және өзін қоршағандармен ара қатынасын дұрыс орнатуға психолог көмек көрсете алатындығына сендіру. Бірақ бұл психологиялық көмек қалай көрсетілуі тиіс екендігіне біржақты жауап беру оңай емес. Негізінде, маманның қабылдауында болған адам психолог туралы және психологиялық қызмет туралы пікірі жақсы болуы керек және психологпен кездескеннен кейін, егер ол адам шынында да өзін жақсы сезінсе, мәселелерін шешуге мүмкіндік бар екеніне көзі жетсе, онда кеңес берудің оң әсері бар екені қосымша дәлелдеуді талап етпейді. Кеңес берілгеннен соң клиент жете түсінбеген және дұрыс бағаламаған жағдайлар кездеседі. Бірақ уақыт өте келе, сол адам психолог сөзінің, оның берген кеңесінің дұрыс екенін түсіне бастайды. Сондай-ақ кеңес беруші де, егер клиентпен кездесу одан әрі жалғасса, психодиагностика барысында анықталған мәселелерді түсіндіру кезінде кейбір мәселелерді клиент жете тыңдамаған және қабылдамағанын байқауы мүмкін. Бұл жағдай психологтан өз қызметін клиентке жете түсіндіру қажет екенін көрсетеді.

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ_ ҚАЗЫҒҰРТ АУДАНЫ_
«ТІЛЕКТЕС» ЖББМ

Психологиялық қызметтің консультацияны тіркеу журналы

Педагог-психолог: А.ОШАНОВА

2024-2025 ОҚУ ЖЫЛЫ

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
1	10.09.2024	12 жас 7 сын.	ер	00-01	Достарына көп көңіл бөлу.	жиналыс	қарым-қатынас мәдениеті	[signature]
2	18.09.2024	14 жас 9 сын.	қыз	00-02	Мамандық таңдау	Баланың мамандығына анықтау бағыт беру	Мамандық таңдауға нақты шешім жасау	[signature]
3	24.09.2024	16 жас 11	ер	00-03	ҰБТ-ға психологиялық дайындық	Емтихан алдындағы үрейден арылту	өзін бағалауын жоғарлату	[signature]
4	27.09.2024	13 жас 8 сын	ер	00-04	Оқушы тәртібі мәселесі	сұхбат	өзін ұстау көрсету	[signature]
5	04.10.2024	12 жас 7 сын	ер	00-05	Ата-ана	Баламен қарым-қатынас құру	Кеңес	[signature]

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
6	08.10 2024	13 жас 8 сын	ер	00-06	Сабаққа қызығушылығы төмен	Әңгімелесу	Қарым-қатынас мәдениеті.	[illegible]
7	15.10. 2024	15 жас 10 сын.	қыз	00-07	Өзін бағалау төмен	тест. Өзін дұрыс бағалауды қалыптастыру	Бағдар көрсету	[illegible]
8	18.10. 2024.	16 жас 11 сын	қыз	00-08	Оқу мотивациясы	Сабаққа қызығушылығын арттыруға көмек беру	Үй тапсырмасын орындау деңгейін арттыру	[illegible]
9	23.10. 2024	14 жас 9 сын	ер	00-09	Мұғалімдермен келіспеушілік.	Көмек беру	Қарым-қатынас мәселесі.	[illegible]
10	28.10. 2024.	12 жас 7 сынып	ер	00-10.	Достарымен тіл жалғасу	Әңгімелесу	Жанжалды шешу тәсілдерін үйрету.	[illegible]

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
11	12.11.24	17 жас 11 сын	ер	00-11	Өзін-өзі бағалау	тренинг.	Өзін-өзі бағалауды қалыптастыру	[signature]
12	19.11.24	15 жас 10 сынып	қыз	00-12	қарым-қатынас мәселесі.	Сыныптастарымен тіл табысуды үйрету	Ынтымақтастық әдістерін қолдану.	[signature]
13	22.11.24	14 жас 9 сынып	ер	00-13	жауапкершілікті қалыптастыру.	дамыту-түзету	жауапкершілігін арттыру.	
14	25.11.24	13 жас 8 сын	ер	00-14	Достарымен жанжалдасу	Әңгімелесу	жанжалды шешу тәсілдерін үйрету.	
15	27.11.24	16 жас 11 сынып	қыз	00-15	ҰБТ-ға психологиялық дайындау	Емтихан алдындағы уайымды азайту	Өзіне сенімін арттыру.	

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
16	04.12.24.	13 жас 8 сын	ер	00-16	Сыныптастарымен қарым қатынас	тренинг	Сыныптастармен табысуды үйрету	[signature]
17	06.12.24.	15 жас 10 сын	қыз	00-17	Жауапкершілікті арттыру.	дамыту-түзету сабағы	Жауапкершілікті қалыптастыру	[signature]
18	12.12.24	16 жас 11	қыз	00-18	Мамандық таңдау	Бағыт беру	мамандықты таңдауда нақты қарар бау	[signature]
19	20.12.24	14 жас 9 сын	ер	00-19	Достарымен жанжалдасу	әңгімелесу	жанжалды шешу тәсілдерін үйрету	[signature]
20	24.12.24	14 жас 9 сын.	ер	00-20	Өз-ара қарым қатынас	кеңес беру	ынтымақтастық әдістерін қолдану	[signature]

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
21	10.01.25	13 жас 8 сын	ер	00-21	жауапкершілік	сауалнама, әңгімелесу	жауапкершілікті қалыптастыру	[signature]
22	14.01.25	14 жас 9 сын	ер	00-22	өзін-өзі бағалау	тест	Өзін дұрыс бағалауды қалыптастыру	[signature]
23	20.01.25	16 жас 11 сын	қыз	00-23	мамандық таңдау	бағыт-бағдар беру	мамандыққа нақты қадам жасау	[signature]
24	24.01.25	12 жас 7 сын	ер	00-24	қарым-қатынас	тренинг	қарым-қатынас мәдениеті	[signature]
25	28.01.25	16 жас 11 сын.	қыз.	00-25	ҰБТ-ға психологиялық дайындық.	сауалнама	Емтихан алдындағы үрейді азайту	[signature]

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
26	05.02.25	12 жас 7 сын.	ер	00-26	[illegible] тіл табыспау	Әңгіме, жеке кеңес	жанжалды шешу тәсілдерін үйрету	
27	11.02.25	14 жас 9 сын	қыз	00-27	сыныптас-тарымен қарым-қатынас	жеке [illegible] тесттің нәтижесі	қарым қатынастың мәдениетін сақтау	
28	18.02.25	15 жас 10 сын.	ер	00-28	Сабаққа қызығушы-лығы арта	Әңгімелесу	Үй тапсыр-масын орындау деңгейін арттыру	
29	25.02.25	16 жас 11 сын	қыз	00-29	ҰБТ-ға психология-лық дайындау	тренинг	Емтихан алдында уайымды азайту	
30	04.03.25	16 жас 11 сын.	қыз	00-30	ҰБТ-ға психология-лық дайындау	тренинг	Емтихан алдында уайымды азайту	

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
31	06.03.25	12 жас 7	ер	00-31	Оқу мотивациясы төмен	Өзін-өзі тану тапсырмалар	Ынталандыру деңгейін арттыру	[signature]
32	11.03.25	13 жас 8	ер	00-32	Оқушы тәртібіне шағым	сұхбат	тәне қозғау жаттығу	[signature]
33	19.03.25	16 жас 11.	қыз	00-33	Ата-ана бала қарым-қатынас.	кеңес, сауалнама	Баламен қарым-қатынасты нығайту	[signature]
34	08.04.25.	16 жас 11сын	ер	00-34	ҰБТ-ға психологиялық дайындық	сұхбат	өзін-өзі бағалау	[signature]
35	16.04.25	16 жас 11сын	қыз	00-35	мамандық таңдау	бағыт бағдар беру	мамандыққа нақты қадам жасау	[signature]

Педагог-психологтың консультация сын есепке алу журналы

№	күні	Консультация алушы			Мәселе	Әдіс	Ұсыныс	Психологтың қолы
		Жасы	жынысы	код				
36	23.04.24	13 жас 7 ай	ер	00-36	Достарымен қарым қатынас	тест, сұхбат	қарым қатынас мәдениетін баулау	[signature]
37	28.04.24	15 жас 10 ай	қыз	00-37	Өзін өзі бағалау	тест	сенімін арттыру	[signature]
38	08.05	16 жас 11 ай	қыз	00-38	ҰБТ-ға психологиялық дайындық	сұхбат	Емтиханға уайымды азайту	[signature]
39	13.05	16 жас 11 ай	ер	00-39	Мамандық таңдау	әңгіме	Бағыт бағдар беру.	[signature]
40	20.05	16 жас 11 ай	ер	00-40	ҰБТ-ға психологиялық дайындық	тест	Емтиханға уайымды азайту	[signature]